

AKADEMIA MUZYCZNA IM. IGNACEGO JANA PADEREWSKIEGO W POZNANIU

Przedmiot:	Kształcenie słuchu		Punkty ECTS:	7
Koordinator przedmiotu:	Anna Kędzierska		Ilość godzin:	90
Wydział:	Dyrygentury, Kompozycji, Wokalistyki, Teorii Muzyki i Edukacji Artystycznej	Rodzaj zajęć:	wykład/ćwiczenia (zajęcia grupowe)	
Instytut:	Edukacji Artystycznej	Forma studiów:	stacjonarne	
Kierunek:	edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej	Profil studiów:	ogólnoakademicki	
Specjalność:	EM/MK	Język:	polski	
Poziom studiów	Studia I stopnia	Status przedmiotu:	obowiązkowy	
Umiejscowienie w planie studiów:				
Semestr I:	30 godzin, kolokwium, 2 ECTS	Semestr II:	30 godzin, kolokwium, 2 ECTS	
Semestr III:	30 godzin, egzamin, 3 ECTS	Semestr IV:		
Semestr V:		Semestr VI:		
Semestr VII:		Semestr VIII:		

Prowadzący zajęcia	dr Anna Kędzierska
Cele i założenia przedmiotu	<p>Podstawowym celem jest rozwinięcie umiejętności słuchowych niezbędnych do świadomej percepcji, wykonywania i tworzenia muzyki w pracy pedagoga i artysty. Do najważniejszych zadań realizowanych w procesie dydaktycznym należy:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwijanie szczegółowych predyspozycji słuchowych (słuchu wysokościowego, harmonicznego, poczucia rytmu, pamięci i wyobraźni muzycznej (słuchu wewnętrznego) oraz wrażliwości na barwę dźwięku. ▪ Kształcenie umiejętności czytania nut głosem oraz kształtowanie intonacji. ▪ Kształcenie koncentracji, dyscypliny, podzielności uwagi i refleksu w spostrzeganiu zjawisk dźwiękowych. ▪ Kształcenie umiejętności analizowania i zapisywania zjawisk dźwiękowych, rozszerzonych o współczesny materiał dźwiękowy. ▪ Kształcenie umiejętności wszechstronnej analizy dzieła muzycznego. ▪ Rozwijanie zamiłowania do muzyki, wrażliwości na walory artystyczne utworu i wyczucie stylów muzycznych. ▪ Rozwijanie inwencji twórczej.
Wymagania wstępne	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pozytywny wynik egzaminu wstępnego z kształcenia słuchu. ▪ Podstawowe umiejętności słuchowe. ▪ Ogólna wiedza muzyczna.

Semestr I

Zadania melodyczne

- Ćwiczenia oparte na gamach w różnych odmianach.
- Intonowanie i rozpoznawanie skal kościelnych (modalnych).
- Rozpoznawanie słuchowe poznanych skal w przykładach z literatury muzycznej. Analiza zastosowania skal w twórczości wybranych kompozytorów.
- Intonowanie poszczególnych interwałów od podanego dźwięku w górę i w dół.
- Określanie par interwałów prostych i pojedynczych interwałów złożonych.
- Określanie wysokości dźwięków następujących po sobie w różnych rejestrach oraz krótkich struktur melodycznych tonalnych i atonalnych.
- Analiza słuchowa fragmentów z literatury muzycznej na poziomie makro – i mikroformy oraz pod względem charakterystycznych zwrotów melodyczno – rytmicznych.

Zadania harmoniczne

- Określanie pojedynczych tonacji od podanego dźwięku a¹ oraz szeregu tonacji.
- Określanie wysokości dźwięków w strukturach atonalnych (3-dźwiękowych).
- Śpiewanie i rozpoznawanie trójdźwięków, czterodźwięków i pięciodźwięków oraz określanie ich postaci i pozycji.
- Analiza słuchowa przebiegów harmonicznnych (w tym przykładów z literatury muzycznej) z uwzględnieniem akordów głównych i pobocznych.
- Analiza słuchowo – wzrokowa na podstawie partytury.

Zadania metroritmiczne

- Realizowanie jednogłosowych przebiegów rytmicznych.
- Realizowanie ćwiczeń melodyczno-rytmicznych (jednoczesne śpiewanie i stukanie).

Kształcenie pamięci i wyobraźnie muzycznej

- Powtarzanie głosem lub na instrumencie zapamiętanej 1-głosowej melodii.
- Powtarzanie zapamiętanych 1 - głosowych schematów rytmicznych.
- Analiza słuchowa i słuchowo – wzrokowa (z partyturą) przykładów z literatury muzycznej (pod względem faktury, formy, harmoniki, melodyki, cech stylistycznych itp.).

Czytanie nut głosem

- Śpiewanie jednogłosowych melodii tonalnych, rozszerzonych tonalnie i atonalnych.
- Czytanie 2 - głosowych fragmentów z literatury muzycznej różnych epok poprzedzone analizą muzyczną.

Zapisywanie muzyki

- Zadania melodyczne:
  - zapisywanie zapamiętanej melodii tonalnej;
  - uzupełnianie brakujących partii utworów jedno- i wielogłosowych.
- Zadania harmoniczne:
  - 2 - głosowe fragmenty tonalne - przykłady z literatury muzycznej.
- Zadania rytmiczne:
  - zapisywanie jednogłosowego przebiegu rytmicznego.

Semestr II

Zadania melodyczne

- Intonowanie i rozpoznawanie skal: cygańskiej, góralskiej, pentatonicznej i całotonowej.
- Rozpoznawanie słuchowe poznanych skal w przykładach z literatury muzycznej. Analiza zastosowania skal w twórczości wybranych kompozytorów.
- Intonowanie szeregu interwałów od podanego dźwięku w górę i w dół.
- Określanie par interwałów złożonych.

- Określanie wysokości dźwięków w strukturach poziomych w różnych rejestrach oraz w krótkich melodiach atonalnych.
- Analiza słuchowa fragmentów z literatury muzycznej na poziomie makro – i mikroformy oraz pod względem charakterystycznych zwrotów melodyczno – rytmicznych.

Zadania harmoniczne

- Określanie szeregu tonacji.
- Określanie wysokości dźwięków w strukturach atonalnych (4 - dźwiękowych).
- Rozpoznawanie trójdźwięków, czterodźwięków i pięciodźwięków oraz określanie ich postaci i pozycji.
- Analiza słuchowa przebiegów harmonicznych (w tym przykładów z literatury muzycznej) z uwzględnieniem akordów głównych, pobocznych i charakterystycznych, z dodanymi dysonansami, progresji, zbożeń modulacyjnych, modulacji, dźwięków obcych i alteracji.
- Analiza słuchowo – wzrokowa na podstawie partytury.

Zadania metryczne

- Realizowanie jednogłosowych przebiegów rytmicznych o wyższym stopniu trudności.

Kształcenie pamięci i wyobraźni muzycznej

- Powtarzanie głosem lub na instrumencie zapamiętanej 1-głosowej melodii lub rytmu.
- Odtwarzanie z pamięci jednego z głosów 2 - głosu polifonicznego lub homofonicznego.
- Odtwarzanie na fortepianie przebiegów harmonicznych.
- Uczenie się bez pomocy głosu melodii tonalnych i atonalnych.
- Transponowanie zapamiętanych melodii.
- Korekta błędów w zadaniach z literatury muzycznej jedno – i wielogłosowych .
- Analiza słuchowa i słuchowo – wzrokowa (z partyturą) przykładów z literatury muzycznej.
- Zadania twórcze w zakresie metryki, melodyki i harmoniki na poziomie elementarnym.

Czytanie nut głosem

- Śpiewanie jednogłosowych melodii tonalnych, rozszerzonych tonalnie i atonalnych.
- Realizowanie głosem jednogłosowych melodii z akompaniamentem.
- Czytanie 3 - głosowych fragmentów z literatury muzycznej różnych epok poprzedzone analizą muzyczną.

Zapisywanie muzyki

- Zadania melodyczne:
  - zapisywanie zapamiętanej melodii tonalnej lub atonalnej;
- zapisywanie jednego z głosów 2 - do 4 - głosu tonalnego, bitonalnego lub atonalnego w fakturze polifonicznej lub homofonicznej.
  - Zadania harmoniczne:
    - zapis tonacji lub funkcji przebiegu harmonicznego do zapisanego wcześniej basu i sopranu;
    - 2 - głosowe fragmenty muzyczne tonalne, bitonalne i atonalne.
      - Zadania rytmiczne:
        - zapisywanie jednogłosowego przebiegu rytmicznego z utworu muzycznego.

Semestr III

Zadania melodyczne

- Intonowanie i rozpoznawanie skali dwunastostopniowej oraz modimessiaenowskich.
- Rozpoznawanie słuchowe poznanych skal w przykładach z literatury muzycznej. Analiza zastosowania skal w twórczości wybranych kompozytorów.
- Intonowanie szeregu interwałów od podanego dźwięku w górę i w dół.
- Określanie wysokości dźwięków w strukturach poziomych w różnych rejestrach.
- Analiza słuchowa fragmentów z literatury muzycznej na poziomie makro – i mikroformy oraz pod względem charakterystycznych zwrotów melodyczno – rytmicznych.

Zadania harmoniczne

- Określanie szeregu tonacji.
- Określanie wysokości dźwięków w strukturach atonalnych (4 – i 5- dźwiękowych).
- Rozpoznawanie akordów oraz określanie ich postaci i pozycji.
- Analiza słuchowa przebiegów harmonicznyc (w tym przykładów z literatury muzycznej) z uwzględnieniem akordów głównych, pobocznych i charakterystycznych, z dodanymi dysonansami, progresji, zbroczeń modulacyjnych, modulacji, dźwięków obcych i alteracji a także wybranych zagadnień harmoniki nowoczesnej.
- Analiza słuchowo – wzrokowa na podstawie partytury.

Zadania metrorrytmiczne

- Realizowanie jednogłosowych przebiegów rytmicznych z uwzględnieniem grup nieregularnych, dużej ilości pauz i rozdrobnionych grup rytmicznych.
- Realizowanie dwugłosowych przebiegów rytmicznych.
- Ćwiczenia polirytmiczne, polimetryczne i ataktowe.

Kształcenie pamięci i wyobraźni muzycznej

- Powtarzanie zapamiętanych 2-głosowych schematów rytmicznych.
- Transpozycja w 2 -, 3 - i 4 - głosie (śpiewanie i granie).
- Korekta błędów w przebiegach wielogłosowych (praca z partyturą).
- Ćwiczenia improwizacyjne i kompozytorskie w zakresie melodyki, rytmiki nowoczesnej oraz harmoniki dur-moll i współczesnej.

Czytanie nut głosem

- Śpiewanie jednogłosowych melodii o wyższym stopniu trudności.
- Realizowanie głosem 2 - głosowych melodii z akompaniamentem.
- Czytanie 4 - głosowych fragmentów z literatury muzycznej różnych epok poprzedzone analizą muzyczną.
- Śpiewanie z graniem 2 - i 3 - głosowych utworów muzycznych (tonalnych i rozszerzonych tonalnie).

Zapisywanie muzyki

- Zadania melodyczne:
  - uzupełnianie brakujących partii utworów wielogłosowych.
- Zadania harmoniczne:
  - zapis tonacji lub funkcji przebiegu harmonicznego do zapisanego wcześniej basu i sopranu;
  - 3 – głosowe fragmenty utworów muzycznych - tonalne i o tonalności rozszerzonej (homofoniczne i polifoniczne).
- Zadania rytmiczne:
  - zapisywanie 1- i 2-głosowych przebiegów rytmicznych.

	Kod efektu	EFEKTY KSZTAŁCENIA MODUŁU (przedmiotu)	Efekt kształcenia w obszarze kształcenia
Umiejętności (U)	U01	Student posiada biegłą znajomość w zakresie słuchowego rozpoznawania materiału muzycznego, zapamiętywania go i operowania nim	A1A_U08
	U02	Student posiada podstawowe umiejętności kształtowania i tworzenia muzyki w sposób umożliwiający odejście od zapisanego tekstu nutowego	A1A_U12
Kompetencje społeczne (K)	K01	Student posiada umiejętność organizacji pracy własnej i zespołowej w ramach realizacji wspólnych zadań i projektów	A1A_K01
	K02	Student jest zdolny do efektywnego wykorzystania wyobraźni, intuicji, twórczej postawy i samodzielnego myślenia w celu rozwiązywania problemów	A1A_K03

Metody kształcenia	praca indywidualna praca w grupach prezentacja nagrań CD rozwiązywanie zadań artystycznych kształcenie zdalne
---------------------------	---

Metody weryfikacji efektów kształcenia	Wymagania końcowe – zaliczenie roku, forma oceny	Nr efektu					
	kolokwium ustne	U01	K02				
	kolokwium pisemne	U01	K02				
	realizacja zleconego zadania – przygotowanie ćwiczeń	U01	K01	U02			

Forma i warunki zaliczenia przedmiotu	Warunki zaliczenia:	Kontrola obecności, realizacja zadanych ćwiczeń w ciągu semestru, opanowanie wymaganych umiejętności słuchowych.
	Warunki egzaminu:	Kontrola obecności, realizacja zadanych ćwiczeń w ciągu semestru, opanowanie wymaganych umiejętności słuchowych.

NAKLAD PRACY STUDENTA	Ilość godzin:	Punkty ECTS:
Godziny realizowane przy udziale nauczyciela akademickiego <i>(zajęcia dydaktyczne, konsultacje)</i>	95	7
Ilość godzin samodzielnej pracy studenta <i>(przygotowanie się do: zajęć, kolokwium, egzaminu, prezentacji, koncertu)</i>	50	

Literatura podstawowa

Dobrowolska – Marucha D., *Dyktanda muzyczne*, Kraków 1988.

Dobrowolska – Marucha D., *Materiały do kształcenia słuchu*, cz. 1, *Czytanie nut głosem: ćwiczenia jednogłosowe na podstawie podręcznika Larsa Edlunda "Modus Novus"*, Warszawa 1983.

Stachurska E., *Ćwiczenia do realizacji przebiegów rytmicznych*, Warszawa 2005.

Targońska I., *Ćwiczenia do kształcenia słuchu: ćwiczenia strukturalne i harmoniczne wraz z nagraniami muzycznymi*, Warszawa 2003.

Targońska I., *Kształcenie pamięci muzycznej*, Warszawa 1999.

Targońska I., *Podstawy korekty błędów*, Warszawa 2004.

Literatura uzupełniająca

Bach J.S., *371 Vierstimmige Choralgesänge*, Lipsig (b.r.).
Bartók B., *Mikrokosmos*, Budapeszt 1951.
Dobrowolska – Marucha D. (red.), *Zbiór zadań z egzaminów wstępnych z kształcenia słuchu do Akademii Muzycznej im. F. Chopina w Warszawie: 1984-2004*, Warszawa 2004.
Doležil M., *Nauka solfeżu elementarnego i rytmu*, Katowice 1947.
Doury P., *12 Dictées musicales*, Paris 1972.
Duclos R., *125 Dictées musicales à trois parties*, Paris 1954.
Dzielska J., *Materiały pomocnicze do kształcenia słuchu*, t. I, Kraków 1978.
Dzielska J., *Materiały pomocnicze do kształcenia słuchu*, t. II, Kraków 2008.
Dzielska J., Kaszycki L., *Podręcznik do kształcenia słuchu*, Kraków 1989.
Dziewulska M., Frączkiewicz A., Palowska K., *Materiały do kształcenia słuchu*, Kraków 1996.
Edlund L., *Chörstudien*, Stockholm 1983.
Edlund L., *Modus novus*, Stockholm 1963.
Gartenlaub O., *Lectures d'auteurs à chanter*, t. I-III, Paris 1985.
Gomółka M., *Melodie na psalterz polski*, Kraków 1966.
Kodály Z., *Zweistimmige Übungen*, London 1952.
Kowalska – Pinczak A., *Kształcenie słyszenia linearnego: od tonalności do atonalności*, Gdańsk 2000.
Mezer B. de, Wilczak D., *Materiały nie tylko do kształcenia słuchu: muzyka wokalna XIII - XX w.*, Warszawa 2006.
Müller K., *Dwuch- i triehgolosnyje diktanty*, Moskwa 1978.
Ogorodnowa – Duchanina T., *Muzykalnyje diktanty*, Moskwa 2005.
Petit S., *Cent dictées musicales*, t. II, Paris 1936.
Petit S., *Cent dictées musicales*, t. III, Paris 1939.
Soubeyran R., *40 dictées rythmiques à 1 et 2 voix*, Paris 1978.
Stachurska E., *Ćwiczenia do realizacji przebiegów rytmicznych*, Warszawa 2005.
Subel J., *Materiały do kształcenia słuchu*, cz. I, Wrocław 1996.
Szewczyk E. (opr.), *Materiały do czytania nut głosem na podstawie podręcznika Roberta W. Ottona „Music for sight singing”*, Warszawa 1996.
Wacholc M., *Czytanie nut głosem*, cz. I, II i III, Kraków 1993.
Weber A., *Soixante leçon de lecture rythmique en deux cahiers*, t. I i II, Paris 1964.
Wesołowski F., *Materiały do nauki o skalach muzycznych*, Kraków 1997.
Wiechowicz S. (red.), *Antologia muzyki chóralnej renesansu na chór mieszany a cappella*, Kraków 1980.
Wilczyńska E., *Ćwiczenia do kształcenia słuchu: wybór z utworów K. Szymanowskiego*, Warszawa 2003.
Przestrzenie wyobraźni muzycznej, od tonalności po atonalność, Praca zbiorowa, Gdańsk 2011.
Anczykowska-Wysocka W., *Kształcenie wokalistów w czytaniu nut głosem*, Gdańsk 2004.
Bach J.S., *Die Kunst der Fuge*, Kraków 1971.
Beaucamp A., *Le solfège contemporaine*, Paris 1955.
Boettger R., *Übungen zur rhythmischen gehörbildung*, Hannover 2006.
Boettger R., *Tempo, Takt, Rhythmus*, Hannover 2005.
Danyszowa H. i in., *Zbiór ćwiczeń do kształcenia słuchu*, Kraków 1986.
Dobrowolska – Marucha D., *Ćwiczenia do kształcenia słuchu. Wybór z utworów F. Chopina*, Warszawa 1992.
Dziewulska M., *Duetti*, Kraków 1971.
Flis F., *Dyktanda interwałowe trójwarstwowe z dodatkiem ciągu rytmicznego*, Łódź 2000.
Hundziak A., *Materiały do kształcenia słuchu według P. Hindemitha*, cz. 1, *Uwagi metodyczne*, Warszawa 1974.
Jarzęcki M., *Zbiór dyktand*, Warszawa 1965.

Kodály Z., *Tricinia*, London 1964.
Koszewski A., *Materiały do nauki improwizacji fortepianowej*, Poznań 1968.
Müller K., *Polifoniczeskij analiz*, Moskwa 1964.
Olszewski W. K., *Podstawy harmonii we współczesnej muzyce jazzowej i rozrywkowej*, Kraków 2009.
Ostrowski A., Sołowiew C., Szokin W., *Solfedžio*, Moskba 1969.
Peret – Ziemiańska Z., *Ćwiczenia do samodzielnego kształcenia słuchu*, Warszawa 1980.
Poltronieri N., *Solfeggi Manoscritti Dettati Musicali*, Roma (b.r.).
Rieznik M., *Muzykalnoje diktanty*, Moskba 1992.
Sokołow W., *Mnogogolosnyje solfedžio*, Moskba 1969.
Targosz J., *Podstawy harmonii funkcyjnej*, Kraków 1993.
Wesołowski F., *Nauka harmonii*, Łódź 1997.
Wiechowicz S. (red.), *3-głosowe utwory dawnych mistrzów(XIII-XVIII w.). Ćwiczenia w starych kluczach*, z. I, Kraków 1962.
Wiechowicz S. (red.), *J. S. Bach – Chorały na 4 głosy. Ćwiczenia w starych kluczach*, z. II, Kraków 1956.
Wiechowicz S. (red.), *J. S. Bach - Motetyna jeden i dwa chóry mieszane. Ćwiczenia w starych kluczach*, z. III, Kraków 1964.

Biblioteki wirtualne i zasoby on-line(opcjonalnie)